

Meddelelser om Landbrugets Vilkaar i Danmarks forskjellige Egne for nærværende Tid.

Fra Amager. Agerbruget herude arbejder, som jeg alt tidligere har meddelt Dem, under tildels ekstraordinære Forhold. Kjøbenhavns Nærhed og andre Omstændigheder drage dette med sig. Udviklingen har ført med sig, at Avlsbrugene herude i Regelen ere smaa, tildels meget smaa; mange Gaardmænd eje ikke over 16—24 Tdr. Land, og her findes mangfoldige Jordbrug paa 2—10 Tdr. Land. Udstykningsretten har længe været stærkt benyttet og benyttes endnu meget. Faa unge Mænd her fra Amager driste sig til at købe Ejendomme i andre Dele af Landet, men foretrække at bygge paa en Lod paa faa Tønder Land, der undertiden have hørt enten til den unge Mand eller til den unge Hustrus Fædrenegaard. At dette har sin uheldige Side, kan ikke nægtes. Der paaføres en saadan lille Bedrift tit en betydelig Byggegjæld, eller med andre Ord, der anvendes i Forhold til Arealets Størrelse for stor Kapital paa Bygningerne; privat Anlæg af Vej til en saadan fraliggende mindre Ejendom kan ogsaa undertiden være ret byrdefuld.

Jeg skal ikke her indlade mig paa at undersøge, i hvor stor Udstrækning slige smaa Avlsbrug turde være berettigede og have en heldig Indflydelse paa Landets Agerbrug og Landets Produktion i det Hele; for mig staaer det imidlertid saa, at er der Egne i Landet, hvor Udstykning og smaa Avlsbrug i stor Udstrækning maatte være mindst farlig, er det Amager. Vi have Exempler herude paa, hvor en Familie med mange Børn ernærer sig smukt og godt paa Avlsbrug paa 8—10 Tdr. Land og maaske endda gaaer ikke saa lidt fremad, men der udfoldes tit ogsaa en eksempelløs Flid og Nøjsomhed baade fra Mandens og Kone's Side, og Børnene maa i en tidlig Alder hjælpe til. Da

Udskiftningen i sin Tid gif for sig herude paa Amager, blev her begaaet en uhyre Fejl, idet der til hver Gaard, som oftest henliggende i en af Byerne, blev lagt en Have eller Lod ved Gaarden, en Marklod, en Englod, en Fælledlod af den indre Fælled og en Fælledlod af den ydre Fælled samt undertiden endnu flere Lodder paa forskjellige Steder, saa at en Gaard med 7—8 Tdr. Hartkorn og 50—60 Tdr. Land som oftest fik sin Jord paa 5 à 6 eller flere forskjellige Steder. At denne Udskiftningsmaade og Fordelingsmaade i høj Grad maa være hæmmende for fornuftige og grundige Fremskridt i Agerbruget, ligger jo i Sagens Natur, man behøver blot at tænke paa den planmæssige Dræning, Sædkiftet og Kreaturholdet for at forstaa de Vanskeligheder, der her stille sig i Vejen. Hvis dette Forhold eller Misforhold, der ved Udskiftningen blev slaaget fast, imidlertid nu noget kunde rettes og læmpes, f. Ex. ved fornuftige Magelæg, kunde man dog haabe Tid efter anden at komme ind i et fornuftigere Spor og maasse opnaa, at Aulsbrugene, sjønt smaa, dog bleve heldig beliggende for deres Jord, men desværre, dette er slet ikke Tilfældet; thi tit faaer den unge Mand, jeg før omtalte, f. Ex. 3 Tdr. Land af ren egentlig Markjord, hvor han som oftest bygger, og saa for Resten Jord paa 2 à 3 Steder til, alt efter Omstændighederne. Denne Ordning forekommer mig i højeste Grad beklagelig og er for mig et Bevis paa, hvor lidt det er gaaet op for den mindre Jordbruger herude, hvad der egentlig tabes af Tid og Slid, naar en Mand maa drive Jorder $\frac{1}{4}$ ja undertiden over $\frac{1}{2}$ Mil fjærtliggende fra Boligen. — Alt gaaer iøvrigt sin jævne og vante Gang, og vi kjøre hellere i et gammelt Spor, der er noget tungt, maasse ogsaa fører ad en gal Vej, end vi gjøre os særlig Anstrængelse for at komme ud deraf. — Markfrøkontoret benyttes ikke saa lidt, navnlig for Klover- og Græsarternes Bedkommende. Ogsaa fra dette Kontor er der udgaaet Prøver af nye Rugsorter og af forskjellige Rugvarieteteter. Den Saafæd, der leveres fra dette Kontor, udmærker sig ved en fortrinlig Rensning og Sortering og burde vistnok benyttes mere end hidtil. — Nye Redskaber finde efterhaanden nogen Indgang. Navnlig benyttes nu i udstrakt Grad Slaamafliner, Hesteriver, tilbels ogsaa Saamafliner baade til Sæd og Frø, og nye og forbedrede Plokonstruktioner synes ogsaa at vinde Fodfæste og Indgang.

Fra Egnen mellem Kjøbenhavn og Roestilde. Egnen er konservativ, temmelig mistroisk mod det nye; den er velhavende; Nødvendigheden for at anstrænge sig er derfor ikke tilstede. Man søger ganske vist at faa bedre Dyr, og derfor kjøbes gjerne en Del Kalve fra de bedre Besætninger; man fodrer ret

godt, men vist ofte lidet rationelt, dyrker meget lidt Rodfrugter, da det er for besværligt, men saaar megen Vildehavre, hvilket er nemmere, — og tjener med alt det Penge, som anbringes solidt og fornuftig.

Fra Egnen Vest for Koeskilde. Den allernødvendigste Forbring for Landmandens Bestaaen, nemlig Tarvelighed, er her ikke kommen til sin Ret, og det er vel ogsaa det sværeste Stridt. — Mejemaskinernes Udbredelse fik et Knæk sidste Høst, da de overhovedet vare ubrugelige paa Grund af Jordens Fugtighed, og i alt Fald uskonomiske; derimod vinde Ringtromler megen Udbredelse, om paa Grund af Mode eller virkelige Fortrin i alle Henseender drifter jeg mig endnu ikke til at afgjøre; det gaaer med dette Redskab som saa ofte, det kan bruges med Fordel, men det bliver vist ogsaa ofte misbrugt. I det Hele er Tromlen et af vore farligste Redskaber. Et Redskab, som vi kunne trænge haardt til, er en god Sædforterer til rimelig Pris, hvilket saavidt mig bekendt endnu ikke høves af indenlandsk Fabrikat; enten due de ikke, eller ere de alt for dyre for den enkelte eller mindre Jordbruger at anskaffe.

Fra Ringstedegnen. Som tidligere bemærket beklages, at Egnen her er saare lidt paavirket af de senere Aars Fremskridt i landøkonomisk Henseende, hvilket kan med Rette siges, saa længe det, der fremfor Alt har viist sig mest lønnende for Landmanden, nemlig Mærglingen, kun undtagelsesvis er gennemført. Dette er saa meget mærkeligere, som Mærgelens Virkning ikke gaaer skjult for Andres Øjne i Udførerens Lomme, men viser sig klart for hvert forbifarende Øje, og det saavel paa Sæd som paa Græs og i længere Aaremaal. Og som den Grundforbedring gaaer smaat og undtagelsesvis frem her i Egnen, saa gaaer det end mindre og mere ufuldkomment med Drøning, ikke at tale om Høgning eller Læplantning, der dog ogsaa har sin store heldbringende Betydning for Markens Producenter og for Kreaturerne, der skulle græse under aaben Himmel paa Marken. Og denne min mangeaarige Anskuelse om Læens Gavnlighed er bleven rodfæstet ved Rejser i Udlandet — Belgien, England —, hvor det sees, at jo bedre Agerbrug, des flere Høgn og Lætræer. — Kun i Et er min Egn med, nemlig med bedre end Forsædrene at fodre Køerne; ja det kan vel endog siges at være en ren Undtagelse, at Køerne ikke fodres med Kjørne, flere Steder endog med et stort Kvantum deraf; men dette vil vist snart tabe sig, hvis Smør- og Flæskpriser ikke atter stige; thi Formaalet med Kraftforbringen strækker sig ikke saa vidt, at der tages Hensyn til Markens Fordel ved

den kraftige Fodring. Nu vel, dertil hører Driftskapital, og om den end er tilstede, tør Risikoen ikke løbes.

Fra Odssherred. De lavere Priser paa Smør og Ost have især rammet de smaa Producenter, hvoraf Odssherred har saa mange. Fællesmejerierne gjøre vel i den Henseende nogen Nytte, idet Smørret fra disse sædvanlig naaer op i de bedste Klasser, men deres Betydning svækkes igjen en Del ved, at den stummede Mælk ifkun udbringes til en meget ringe Pris. Gjennemsnitlig troer jeg ikke Fællesmejerierne faa mere end 4 Ore pr. Kande stummet Mælk. Anvendt hjemme paa Gaardene har den stummede Mælk større Værdi til Fødning af Kalve og Svin. Det vilde utvivlsomt være fordelagtigt, dersom Driften af Fællesmejerierne indrettedes saaledes, at den stummede Mælk leveredes tilbage. Kalve- og Svinefødning ved selve Fællesmejerierne bliver nu og da forsøgt, men lykkes sjelden eller aldrig saa godt som paa de mindre Gaarde. Kalvefødningen giver som Regel et flet Udbytte paa Grund af svækket Fordøjelse eller lignende Aarsag til Utrivselighed, og Svin synes ikke at kunne betale Mælken, naar den gives som Hovedfoder. Derimod har Mælken som Tillæg til Kraftfoder en forholdsvis større Værdi, og jeg troer, at til velrøgtede Svin vil 1 Kande stummet eller tjærnet Mælk have samme Værdi som 1 Pd. Kraftfoder Ekraa, Risaffald eller Majs eller omtrent 6 Ore. Hvad der ogsaa stader Udbyttet af Mejeriet er den Omstændighed, at vi ingen Mejeriasistent have. De Fremskridt eller i alt Fald Forandringer i Produktionen, som betinger de højere Priser, kunne de smaa Mejerier ikke følge med i, ligeledes ere de som oftest ikke i Stand til at kritisere deres egne Varer rigtig eller til at paavise, hvor tilstedeværende Fejl have deres Grund. I saa Henseende vilde en dygtig Mejeriasistent kunne gjøre god Nytte, men ham har Egnen savnet, og jeg troer deri at have peget paa en af Aarsagerne til, at de smaa Mejerier have givet et forholdsvis altfor ringe Udbytte afvigte Aar. — Med Hensyn til Husdyrbruget gaar det omtrent som med Mejeriet. De Gaarde, der en Gang ere komne med, de gaa fremdeles fremad og forbedre deres Besætning dels ved bedre Fodring og dels ved Opdræt eller Indkjøb, sædvanlig af rødt, fynst Kvæg. Solide Stammer mangle vi dog endnu. Det falder især vanskeligt at faa gode Tyre af eget Tillæg; disse Dyr er endnu ofte af en utilgivelig simpel Kvalitet og stade Aalen i høj Grad. Kvægavlen følges dog med stedse større Opmærksomhed, hvilket mærkes paa en stærkere Kritik saavel ved Indkjøb som ved Tillæg. Ej heller er det muligt saaledes som før at kjøbe de bedste Køer af en Besætning ved blot at give lidt højere Pris.

De gode Køer sælges ikke, og vil man kjøbe gode Køer, maa man i Regelen søge Markederne udenfor Odsøherred. — Hesteavlen har i den senere Tid været livlig debatteret. Man sætter Pris paa Egnens Race, men klager over, at den er lovlig lille. Nogle mene nu at ville raade Bod derpaa ved Indkjøb af passende større Hingste, andre, navnlig Egnens ældre Opdrættere, mene derimod, at vi bør holde os til vore egne Stammer, og paastaa, at disse i den sidste Menneskealder ere gaaede kjendelig frem ogsaa i Størrelse. Plagene fodres ogsaa bedre nu end før, men Staldene ere ofte lave og mørke med utilstrækkelig Ventilation, ligesom de unge Dyr ogsaa faa altfor lidt Bevægelse i Forhold til det Foder, der bydes. Det er endnu ikke gaaet op for Folk, at Bevægelsen er det kraftigste Middel til at lede Stoffkiftet, til at give Lemmer med Sener og Muskler den rette Kraft, der er noget helt andet end det Staldmod, de unge Heste som oftest møde med.

Fra Præstøegnen. I det Hele maa det vist kunne siges, at Udbyttet af det sidste Aars Landbodrift her paa Egnen har givet et ikke saa lidt bedre Resultat end flere af de senest foregaaende Aar, baade fordi Høsten har været god og Kornpriserne højere, men vist ogsaa for en stor Del fordi man har lært at bruge en fornuftigere Økonomi og bedre Beregning i mange Retninger. Ogsaa Arbejdskraften har været billigere og mere nyttig. Forhaabentlig vil de sidste 4—5 Aars Erfaring have sat en Stopper for den Luxus og Ødselhed i mange Retninger, som den tidligere Periodes glimrende Tider havde fort Landmændene ind i — maatte det kun ikke altfor hurtig glemmes igjen! — Nye og bedre Kornvarer og Frøsorter til Udsæd anskaffes af Mange; ligesom det i det Hele heller ikke er saa sjældent at se forbedrede Redskaber og Maskiner blive anskaffede og benyttede. Hvad der derimod meget maa beklages, er, at Rørlægningen egentlig kun alene paa de større Gaarde bliver udført grundig og efter en ordentlig Plan; paa de smaa og mindre Lodder lægges vel en Del Rør ned, men langt fra dybt nok, eller efter noget som helst System og som oftest uden tilbørligt Afsløb, og dette er dobbelt uheldigt, eftersom Grøftgravningen samtidig dermed som oftest bliver ganske forsømt. — Arbejdsforholdene ere efterhaanden bleve en Del heldigere og bedre; for de gifte Arbejdere er Lønnen ikke falden noget væsentlig, og det burde den heller ikke; men der er kommet mere No og Besindighed blandt dem og nogen mere Sands for en sparsommelig Anvendelse af Tid og Fortjeneste. For Lyendes Vedkommende og især for Karlens er Lønnen falden en Del, og det er saa meget heldigere, som de ingenlunde sparede mere sammen, saalænge de havde den højere Løn, men derimod ødede mere og

bestilte mindre og efterhaanden vare blevne meget ustabile. Pigernes, og særlig Mejeripigernes Løn er ikke falden noget og bør vel ogsaa i Forhold til Arbejdets Beskaffenhed og Karlens Løn heller ikke være stort lavere. Det er en meget uheldig Skik, som den tidligere Tids vanskelige Tjendeforhold har bragt frem, og som ikke ret synes at ville tabe sig igjen, nemlig at de færreste Tjenestefolk selv søge sig Tjeneste igjen, naar de skulle skifte, men derimod ty til Fæstemændene i Byerne og især i Kjøbenhavn for ved dem at faa Tjeneste, og da disse jo for Landets Vedkommende ingensomhelst Kontrol ere underkastede eller have nogensomhelst Taxt, giver det kun Anledning til en formelig Handel og et umaadeligt Opdrækkeri. Det er jo aabenbart i Fæstemændenes Interesse, at vedkommende Tjende saa snart som muligt kan blive fæsteledigt og atter behøve at ty til dem, for at han atter kan have Fortjeneste ved dem, og det Gehjør, han beregner sig, er ofte ligesaa meget som Lønnen for en Maaned eller to. Saa længe disse ikke komme under en strengere Kontrol, og navnlig Ansvarret lægges paa Fæstemanden og Husbonden, saaledes at Enhver, der bortfæster et Tjende, som ikke er lovlig løst fra sin sidste Tjeneste og har sin Studsmaalsbog i Orden, og Enhver, som tager et saadant Tjende i sin Tjeneste, skal bøde skækkelig, blive Forholdene næppe væsentlig bedre, thi det kan kun lidt hjælpe, at man har Ret til at sagsøge det Tjende, som uden lovlig Grund forlader sin Tjeneste. I Regelen forsvinder det med det samme, og som oftest har det intet at bøde med. Da enhver Husbonde jo har Lov til at indføre Fæsteakforden i Vedkommendes Bog, var Kontrollen ikke saa vanskelig at føre.

Fra det nordøstlige Fjaltter. Udbyttet af Mejerierne er betydelig lavere end forrige Aar. Regnes der fra November til November, vil det for Gaardenes Vedkommende stille sig omtrent saaledes, at Bruttoindtagten pr. Ko er omtrent 50 Kr. lavere end foregaaende Aar, og det selv om der har været arbejdet heldig i Mejeriet. Foderstofferne vare ganske vist sidste Vinter noget billigere, men Faldet kom først, efter at Mange havde indkjøbt til de sædvanlige Priser, saa der kan ikke regnes, at Fodringen har været mere end 10 à 15 Kr. billigere end tidligere Aar, saa at 35 à 40 Kr. pr. Ko gaar altsaa fra som mindre Betaling for Græs, Hø, Palm og Koer. Følgende paa-lidelige Tal kunne opgives som Sammenligning mellem de to sidste Mejeriaar:

	$\frac{1}{11}$ 1877 til $\frac{1}{11}$ 78:	$\frac{1}{11}$ 1878 til $\frac{1}{11}$ 79:
Mælkudbytte pr. Ko	4775 Pbd.	4800 Pbd.
Brugt Mælk til 1 Pbd. Smør	28,53 Pbd.	30,09 Pbd.

	$\frac{1}{11}$ 1877 til $\frac{1}{11}$ 78:	$\frac{1}{11}$ 1878 til $\frac{1}{11}$ 79:
Opnaaet Pris for Smør pr. Pd.	111 Øre	99 Øre.
— Ost —	19,5 —	16,4 —
— Svin —	29,4 —	26,9 —
Bruttoudbytte pr Ko	271,59 Kr.	225,54 Kr.
1 Kande sød Mælk udbragt i	22,79 Øre	18,70 Øre.

Dette vil selvfølgelig trykke grumme meget og ikke kunne opvejes af den gode Indtægt, Kornavlens giver. Hos Bønderne er Udbyttet rimeligvis endnu mindre. November og December Maa- ned tegner jo nu lidt bedre. — Fedning drives meget lidt. Den har forholdsvis givet et bedre økonomisk Udbytte end Mejeridriften. — Enkelte Udtørringsarbejder findes her paa Egnen, men de fleste ere uheldige, idet man navnlig ikke har sørget tilstrækkelig for Vandafledningen. En Inddæmning her med god Bund viser sig at give udmærket baade Græs og Korn, efter at Vandet nu i nogle Aar er holdt godt borte baade Sommer og Vinter. Mærkeligt viser det sig, at fljendt Analyse af Jordbunden siger, at der kun er Spor af Fosforsyre og kun lidt Kali, saa gjør dog hverken Superfosfat eller Kaligjødning nogen Virkning. — Bønden her paa Egnen trænger meget stærkt til at komme ind paa en anden Vej, hvis han skal vente at kunne bestaa, endfide da gjøre Fremgang. Hans Kreaturhold er ikke et saadant, at det muliggjør Fremgang i Afgrøderne. Der er navnlig 2 Midler, som vilde kunne bringe ham fremad med Kreaturholdet, hvis han forstod at benytte dem med Skjønsonhed, nemlig Sommerstaldfodring og Rodfrugtdyrkning, men de fordrer jo en radikal Forandring, og en saadan kan næppe ventes. Bilde man søge at arbejde sig fremad ad denne Vej, og saa tillige stræbe at udbringe Mælken i den bedst mulige Pris, enten ved selv at behandle den, eller ved at søge oprettet solide Aktie- eller Fællesmejerier, vil der kunne naaes gode Resultater.

Fra Sarkjøbingegnen. Den Forskjel, som Hvedens Kvalitet frembyder, synes nærmest at være grundet paa, hvor stærkt Hvedembyggens Angreb har været, og det synes at kunne spørges at have været værst i Nærheden af Slovenerne. Marker, der ere omgivne af høje Hegn, have givet Hvede af meget forskjellig Kvalitet fra Agrene nærmest Hællen og fra dem, der laa midt i Marken. — Af nye Kornvarieteteter har man ej seet nogen det sidste Aar; efter at man nu i nogle Aar har Erfaring for, at Squarehead-Hveden folder bedre end de andre Sorter, saaer man denne uden at gjøre noget som helst for Saafsæden, og det vil derfor sikkert ej være mange Aar, inden den er fuldstændig udbartet. Ved de strænge Forbringere, som man herovre stiller til Rensningen af

Maltbygget, kan det nok være, at man ved at blive tvungen til at anstaffe Sortermaskiner faaer Øjet op for, at disse først og fremmest bør benyttes til Rensning af Saafæden. Rodfrugtdyrkningen vinder her i Egnen ingen Udbredelse; i Egnen omkring Sukkerfabrikken udvides Dyrkningen, men det er stadig tvivlsomt, hvorvidt det er en større Fordel at dyrke Sukkerroer end Kvægroer. — Da man i de senere Aar har seet, at man er bleven ført ind paa Ting, som enten ikke kunne betale sig, eller man ej havde Raad til at gennemføre, er man ogsaa bleven mistænkksom ligeoverfor den stærke Fodring. Er der noget, der maa kaldes Tilbagegang i Agerbruget, er det dette; at man i gode Besætninger snart skal mærke, hvilken mislig Indflydelse den svagere Fodring faaer paa Kreaturerne, vil være indlysende, samtidig med at Interessens og Agtpaagivenheden ligeover for Besætningen tillige betydelig taber sig. — Der er iaar indkjøbt en Del Anglerkøer og Kvier, der ved Karantænen ere blevene noget dyre. Man er særdeles veltilfreds med dem, i Særdeleshed da de ej have været dyrere end de fynske Kreaturer, som dog næppe i Mejeribesætninger taale Sammenligning med dem. — Blandt Maskiner er der i sidste Efteraar indført en Del Boby-Sigtemaskiner saavel til de større Handlende som og til enkelte større Gaarde. Det er en fortrinlig Maskine til Blygsfortering.

Fra det vestlige Holland. Skjøndt Pengesforholdene ere langt bedre, end de vare for et Aarstid siden, saa kniber det dog for Mange, der have kjøbt uden tilstrækkelig Kapital, stolende paa, at de foregaaende tilsyneladende gode Aar aldrig vilde opføre. Naar jeg siger tilsyneladende gode Aar, saa mener jeg, som det da ogsaa har viist sig, at der var noget usundt, svindelagtigt ved den hele Periode; Penge vare som bekjendt meget lette at rejse, og med Tilbagebetalingen blev der seet gennem Fingre; det syntes ret at være en Guldalder for den mindre tænksomme Jordbruger, der lod „Fem være lige“; men da saa Tidene forandrede sig, begyndte det at se galt ud for Mange, og især for dem, der som ovenfor nævnt havde kjøbt uden tilstrækkelig Kapital og maasse samtidig for dyrt, samt for dem, der ikke levede i Overensstemmelse med deres virkelige Stand og Stilling i Samsundet. — Et Projekt, der sikkert vil have en betydelig og gavnlig Indflydelse paa hele Egnens Agerbrug, er det paatænkte Anlæg af en Røe-Sukkerfabrik, sandsynligvis ved Raffkov. Man kommer mere og mere til den Erkjendelse, at „Noget“ maa der gøres for at skaffe større Indtægter af Jorden, samtidig med at dens Produktionsevne forsøges eller i alt Fald ikke forringes, og som et virksomt Middel i denne Retning er man kommen ind

paa Tanken om Dyrkning af Sukkerroer, hvortil vor Egn med sit milde Klima og fortrinlige Bygjorder synes særlig skikket. Endnu er Sagen kun i sin Begyndelse; der har været sammentaldt en Mængde Møder dels i Rasklov og dels i de interesserede Sogne, og Stemningen synes afgjort for dens Gjennemførelse; desuden har man søgt tegnet Arealer til Dyrkning af Sukkerroer med 10 Aars Forpligtelse, og der skal alt være tegnet henved 900 Tdr. Land. For at Foretagendet imidlertid kan gennemføres, maa der være sikret 1000 Tdr. Land, og disse maa endda ligge saaledes, at de ikke ere altfor langt fjernede enten fra selve Fabrikken eller en eventuel Roebane, som tænkes anlagt. Mange ere selvfølgelig ængstelige for at begynde paa noget, der i alt Fald her paa Egnen er nyt; men en stor Støtte for Sagen og en Opmuntring for Landmændene ere de Udtalelser, der ere fremkomne fra Roedyrkere i Egnen ved Maribo og Rødby, og her er saaledes Exempler paa, at Landmænd, der fra Begyndelsen stillede sig skarpt imod den hele Bevægelse, senere have tegnet sig for større eller mindre Arealer.

Fra Odenseegnen. Ringtromlen har vundet almindelig Udbredelse. Staalharven, efter Model fra Schulz, Frederits, og amerikanske Pløve udbrede sig temmelig stærkt, og her spores hos Mange en stærk Tilbøjelighed til at radsaa Korn. — Odense Kommune lader aarlig omtrent 50 Tdr. Land grave med Spade, og Egnens Husmænd ere tilbøjelige til hver Vinter at grave et af deres egne Læg. — Sukkerroedyrkingen til Røgeriet „Odense“ har i det forløbne Aar udbredt sig stærkt, navnlig langs de fynske Jernbaner.

1877	forarbejdede Røgeriet	Koer	fra	omtrent	400	Tdr. Land
1878	—	—	—	—	700	—
1879	—	—	—	—	1432	—

Det er navnlig blandt Gaardmændene, at Kulturen i de senere Aar har udbredt sig. Sukkerroerne have iaar været smaa og Udbyttet pr. Td. sædvanlig 30 à 50 Centner mindre end ifjor, men næsten alle, der have begyndt paa Kulturen, synes tilbøjelige til at fortsætte den.

Fra Årsenegnen. Svad Hesteavlens angaaer, gaaer den jævnt tilbage. Der blandes for meget ædelt Blod sammen med Landracen og faaes derved et Afkom, som hverken kan regnes til Blods- eller Landrace, højbenede, langstrakte Heste, som maasse nærmere passe til Vognheste end til Arbejdsdyr. Det viser sig bedst paa Markederne, hvor simpel og tilbagegaaende Hesteavlens er bleven. — En større Kornhandler har kjøbt et Exemplar af

Bobys Sortermaskine og laaner den ud til Landmændene, dels for at skaffe en bedre Handelsvare, som han kan give en større Pris for og ligeledes for at faa en bedre Saafæd, for paa den Maade at hjælpe til at forbedre Aalen.

Fra Horsensegnen. De forrige Aars økonomiske Tryk maa vel ansees for lettede, men ingenlunde for hævede, og denne Forandring er almindelig og heldig fremkaldt ved Sparksomhed og Indstrækninger, som dog sikkert ogsaa mere eller mindre ramme Driften og Grundforbedringerne, saasom en for sparsommelig Anvendelse af Foderstoffer, kunstig Gjødning m. m. Bygningsarbejder have ingenlunde været faa i 1879, og Konjunkturerne have været heldige derfor. — Ganske vist bestræber en Del Landmænd sig for at benytte de bedste Kornvarieteter og bedre Saafæd, men vistnok ingenlunde faa almindelig som det burde finde Sted. Trierer til Rensning af Saafæd burde findes almindelig paa Landet, og de burde anstattes og benyttes af Foreninger. — Nye og særlige Foranstaltninger til Agerbrugets Fremme kan jeg ikke nævne, men siden vor Rigsdag har begyndt at faa Dine op for denne Sag, og siden vore mange smaa Landboforeninger, først i Sjælland og senere paa Verne, arbejde hen til en Samvirken, saa har jeg det Haab, at Foranstaltninger i den Retning ville komme i Virksomhed.

Fra Samsø. Bestræbelserne gaa for Kvægets Bedkommende navnlig ud paa at gjenoprette den gode Samsø-Malkerace; dog er her for at give den noget mere Anlæg til Fedme indført nogle jydsk Tillægshyr. Bestræbelserne for Hestenes Bedkommende gaa i ren jydsk Retning. — Iøvrigt bemærkes, at her navnlig paa de større Gaarde ere gode Stammer af Ayrshire- og Anglerkvæg og for Hestenes Bedkommende af Percheronhestene..

Fra Egnen Sydøst for Randers. Sandsen for et godt Husdyrhold har i mange Aar været tilstede hos Landboerne her i Randers Egnen, men det rette Greb at fremme et saadant paa er ikke i fuldt Maal tilstede; thi skjøndt der hos Mange lægges Vind paa at have gode Tillægshyr, især Følhopper, saa skorter det paa Indsigt i ret Opdrætning, Dannelse af Stammer og fornuftig økonomisk Fodringsmethode. Kun Enkelte lægge Flid paa Kjødkvægets tidligere Modenhed, for ved en passende rigelig, stadig fremadgaende Fodring at skaffe et økonomisk godt Resultat.

Fra Hobroegnen. Det er tydeligt at mærke, at det

økonomiske Tryk yderligere er blevet lettet iaar, hvorfor ogsaa Tilgangen af Penge til Sparekassen i Hobro har været stor, eller i alt Fald større end det foregaaende Aar, hvorimod der i 1876 og 77 var en stor Kapitaludbragen af Sparekassen. Derimod ere Grundforbedringsarbejderne ikke komne i fuld Gang endnu, og det vil vel være noget endnu, inden man paany gaar saa rask paa som forhen; man har lært at indse, at Landmændene ikke kunne arbejde med den samme Slags Penge som Handelsmændene. Disse kunne bruge Pengene paa kort Tid, da deres Penge i Regelen blive anbragte i let realisable Varer, ved hvis Salg de kunne dække de dem paahvilende Forpligtelser, hvis de ikke atter kunne faa Pengene paany til Laans i Banker eller Sparekasser. Anderledes forholder det sig med Landmanden. Tilføder Misgrøde eller andet Uheld, kan han døje med at dække Rentten, selv om hans Kapital er fornøstigt anlagt, og er Grundforbedringen gjort ved Hjælp af Penge paa kort Sigt, og Laanet ikke kan fornøjes, vil han let komme i en meget pinlig Forlegenhed, da han maa vente paa kommende gunstigere Aar, for at faa sit Forfud tilbage. Derfor er det et glædeligt Resultat, at den sidste Pengenød har lært vore Landmænd at arbejde mere forsigtig med fremmede Penge, og heldig var det for vor Egn, at Pengenøden kom, da den kom, thi Eggen var endnu ikke bleven draget ind i de store Forbringere til Livsfornødenhederne, som bleve stillede i de bedre Egne, men var først lige ved at begynde paa at udvikle sig i denne Retning. Pengenøden lærte imidlertid, at de Sparfommelige og Tarvelige havde Forrangen, dem berørte Nøden ikke, og den Uafhængighed, hvormed disse gik igjennem Tiden, gjorde, at det virkede indbydende for andre at følge dem efter.

— For bedre Kornvarieteteter og Saasæd samt for Græsmerkernes Forbedring er Sandsen endnu ikke stor, men det er, som om der er ved at vaagne noget Liv i den Retning; derimod vinder Dyrkingen af Kaatrabi og Turnips stærk Udbredelse, og om saa Aar antager jeg, at det for denne Egns Landmænd vil være en af de vigtigste Afgrøder. — Sandsen for et godt Husdyrhold har jo for denne Egns Vedkommende altid været stor; det har fra gamle Dage været gennem Kvæget, at Beboerne skulde have Indtægten, thi det var kun gennem Kvæget, de kunde faa noget ud af den simple Græsning paa Hederne og Kjærstrækningerne. Det var naturligvis et meget langsomt udviklet Produkt, der herved fremkom, om der end altid lagdes Vægt paa nogenlunde gode Former, thi uden disse var Handelsværdien jo ikke saa stor som ellers. Efterhaanden som Hederne og Kjærstrækningerne blive optagne til Dyrkning, blive Overdrevene mindre, og samtidig er der steet en Udvikling i hele Agerbruget her

i Egnen, hvorved Græsningen paa de gamle Agermarker er bleven bedre. Ernæringen af Kvæget er bleven en anden, men naturligvis ogsaa kostbarere; man kan nu ikke alene nøjes med de bedre Former, man maa tillige have en hurtigere Udvikling. Salmfoder med sparsomt Hø ved Siden af kan ikke udville Kvæget nok, hvorfor man er tyet til tillige at give Kjørnesfoder, men Erfaringen har viist, at vort Kvæg ikke er i Stand til i dyriffe Produkter at give Ækivalent for det kostbarere Foder, hele deres Fortid har arbejdet herimod, og Dyret retter sig jo ikke hurtig efter Forholdene eller de Krav, der blive stillede til det, det fordrer en Udvikling. Denne Udvikling er en kostbar Periode for Landmanden, hvorfor nogle Landmænd ved Krydsning med andre Racar søger at springe over Udviklingen, thi de have hverken Tid eller Raad til at afvente samme. Husdyrholdets Udvikling bliver der derfor arbejdet paa ved bedre Kjøgt og Pleje, Rodfrugters Optagning i Agerbruget og Anskaffelsen af bedre og mere hurtig udviklede Racar, som Korthornsracen. — Opdyrkningsarbejderne af Heberne fortsættes, om end ikke i slet saa stor en Maalestok som for saa Aar tilbage; derimod er der intet Liv i Udtørningsarbejdet. Dette hidrører vel fra det vanskelige for Enteltmand i at foretage noget i denne Retning, da han ofte møder Modstand hos de andre i Foretagendet Interesserede, ligesom der ogsaa ved Amtsraadene er en vis Utilbøjelighed til at syse med disse Sager, og bliver der rekvireret Landvæsenkommissioner, synes man mere at stille sig den Opgave at tale Sagen i Ro, end at gribe ind og undersøge, om den virkelig er af stor landøkonomiff Betydning. Her ligge store Rose- og Kjørstrækninger, som lide af Vand, men for at danne sig en Mening om, hvad der kunde virkes for disse, er det en Nødvendighed, at Amtet eller Amterne lode en tekniff Undersøgelse foretage for at vide, hvad der kunde gjøres, og hvad dette omtrentlig vilde koste.

Fra Egnen Sydøst for Aalborg. Besætningen har, hvad Afætning af samme angaaer, omtrent givet samme Udbytte som ifjor, idet Priserne paa Fedehoveder omtrent vare og navnlig bleve ligesaa høje; Kælvekoer og Kvier ligeledes; kun Svinene noget lavere, og Heste omtrent som ifjor, snarere højere i Slutningen i Aaret; hvortil formentlig det betydelige Optjøb af Droskeheste til Paris hidrog, da 15 à 16 Aars og i alt Fald stramtandede Smaaheste, som ellers ikke ere Handelsvarer her og usælgelige, betaltes med 3 à 500 Kr. pr. Stk., naar de kun vare i god Foderstand og havde et forholdsvis let Løb; hvorved Prisen paa den jydffe Handelshest naaede op til 8 à 900 Kr. pr. Stk. med livligt Begjær, ja de bedste opnaaede højere Priser.

Disse i de sidste Aar gjentagne Opkjøb hver Vinter ere derfor til stor Nytte, saa længe Opdrætternes Rigejgldighed frembringer saa mange simple Dyr, som umulig kunne opdrættes uden Tab. — Det synes, som om Landmanden aander friere end iltor, da Frygten for Amerika har viist sig mindre grundet, efter som Fedelvægspriserne have holdt sig, Smørret stiger, og der endog er Udfigt til højere Kornpriser, skjøndt dette sidste turde have sin Grund i Misvæxten i England og Frankrig, og derfor ikke kan ventes at ville holde sig, dersom Amerika vedbliver med at føre saa store Masser Korn til Europa som iaar. — Vi have her med Hensyn til Rjodkvæget det sørgelige Faktum, at svenske, saakaldte Fuldblods, Korthornstyre ere bleven indførte og for en ussel Bindings Skyld ere anbefalede Bønderne til Brug islang, hvilket har frembragt Springtyre igjen, som aldrig burde taales, da endog det ægte Korthorn kun bør benyttes til at avle Kvæg til Fedning, men aldrig til Avl, hvilket ogsaa strængt overholdes paa andre Gaarde, hvor der holdes Korthorn til Produktion af Rjodkvæg. Desuden bidrage de lumre Stalde og den hensigtsstridige Behandling af Opdrættet meget til at hæmme Fremgangen, hvorfor Ansættelse af Avlsbrugskonsulenter vil kunne stifte megen Nytte, ligesom en Vejledning i Husdyrbrug for alle vore Husdyr, lig den af Professor Prosch nylig udgivne for Hestens Vedkommende, ligeledes vilde kunne stifte megen Nytte.

Fra Vendsyssel. Det økonomiske Tryk er vel lettet en Del, men Folk ere fremdeles forsigtige og ville ej koste andet, end hvad der direkte betaler sig; da dette jo ej altid er saa let at afgjøre, bliver Følgen desværre ofte den, at man sparer paa Stillingen og lader Daleren gaa. — Hos Alle har Følelsen af det nødvendige i at forbedre vor Kvægrace faaet Rum, og saavel hos Private som fra Landbosforeningernes Side gøres der meget. Enkelte Steder haves der Stammer af ren jyst Walkerace, og det Tillæg, der kan undværes derfra, er meget søgt, saa at Spædekælvne betales med 20—30 Kr. pr. Stk. Unge aargamle lovende Tyre betales med 2—300 Kr. og ældre mere udviklede i Forhold derefter. Uden Rodfrugter ere alle Anstrængelser i den Retning forgjæves, og det er derfor saare heldigt og lovende for Fremgang i Avlen, at Interessen herfor ogsaa er vakt. For nogle Aar tilbage mente jeg at have nok i 10,000 Tdr. Rodfrugt, men efter i de sidste Aar at have avlet ikke lidet derover, seer jeg nu, at vi med stor Fordel kunne anvende 20,000 Tdr. En ubstrakt Rodfrugtdyrkning og Afklasselse af Brakken er sikkert det, der mere end noget andet vil hæve Landbruget op af dets trykkede Stilling, vil bringe det til at kunne optage Konkurrencen, vil gjøre det i Stand til at

følge det saa ofte givne Raad, at producere mere, bedre og billigere. Den jydskke Race er i Stand til ved god Pleje og stærk Kjødfodring paa en ganske anderledes heldig Maade, end man tidligere har troet, at optage Kampen med Korthornet baade hvad Kjødbannelse og tidlig Modenhed angaaer, og selv de ivrigste Korthornsmænd ere forbaufede over de Resultater, der ere naaede i den Retning. Thi jydsk Kvæg, stærkt opdrættet fra Fødselen af, har i 1 $\frac{1}{2}$ Aars Alderen kunnet naa en en Tilvægt i levende Vægt af 2 Pd. pr. Dag, og 100 Pd. Levende vægt er bleven betalt med 40 Kr. — Vandafledningen, som vi trænge saa haardt til, og som det nærmest er Aamtsraadets Pligt at tage sig af, er fremdeles i høj Grad forfomt. De store Aaer, som gjennemføre Bendsyøssel, ere alt andet end vel vedligeholdte Vandløb, mange Steder ere de saa bevogede med Siv og Grøde, at man ej kan se Vandspejlet, og atter andre ere saa krumme og bugtede, som de ere lavede af Naturens Haand, hvorved Vandet idelig standses og kastes tilbage. Men for at saa Vandløbene komplet regulerede, maa der kastes meget, hvad man ikke vil, og derfor gjør man, hvad der jo ogsaa er det nemmeste, slet intet.

Fra Thy. Husdyrholdet stjøtter vel ikke ganske sig selv, men naar der er Tale om bedre Behandling, gjælder denne væsentlig kun Fodringen. Den gamle Stamme, der forhen regnedes til de bedre i Landet, bearbejdes nu stadig stærkere ved Krydsning med Korthorn for at frembringe Halvblodsdyr til Fedestaldene, hvilket især anvendes paa Mors og i Sydthy. Det nordlige Thy derimod vil slet intet vide af Korthorn at sige trods flere Forsøg paa dets Udbredelse ogsaa her; forøvrigt er det ret mærkeligt, at en Fremgangsmaade kan findes saa afgjort fordelagtig i en Egn og saa bestemt afvises i en anden, uagtet de have alle Forhold tilfælles, og man kommer let til at tvivle om, hvorvidt Sagen er klarer trods 10aarig Erfaring, saa den paaberaabte Fordel ikke er ganske utvivlsom. Sydthy har Hovedparten af Egnens saa Mejerier, som søge at udvikle Kvægets Mælkeevne, hvortil der findes tydelige Anlæg. Dette Aars Dyrskue i Nyby frembød og tydelige Spor af denne delte Behandling, idet jydsk Kjødkvæg stod tilbage for samme Klasse i Thisted. Hesteavlens gaar snarere tilbage end fremad, idet flere temmelig gode Hingste tidligere ere udforte. Det seer ud til, at man endnu ikke kjender eller ikke vil anerkjende de nu gjældende Grundprincipper for Husdyravlens, og naar undtages Inspektør Buus paa Rosvang, er der næppe nogen større eller mindre Jordbruger i Thy, der tænker paa end sige arbejder for Stammebannelse i nogen Retning. Paa Mors skal det staa bedre til hermed. Fedekvægets Modenhed søger man fremmet ved

Krydsning med Korthorn, og Mejerierne ere saa faa, smaa og spredte, at man ingensteds træffer en Tyre, der har mere med Malkerace at gjøre end Ravnet, tværtimod maa Inspektør Duus sælge sin prøvede jydsk Mallestammes Overstud af Tyre til Verne, fordi de her ingen Kjøbere finde, saa det kan siges, at Egnen udfører Til-lægsdyr, uagtet det omvendte burde ske. Af Fodermidler anvendes kun de almindelige, og Fodermaaden er ligefrem forældet, naar undtages enkelte bedre brenne Mejerier og Fedegaarde. — Den herværende Landboforening søger paa forskjellig Maade at udvide sin Virksomhed; foruden de almindelige Dyrskuer, er der i flere Aar uddelt Præmier for ypperlig Dyrkning af Huslodder (iaar af 84 Ansøgere præmieret 59); Bedømmelsen foregaaer ved 3 Dom-mertomiteer, ledsaget af den iaar antagne Landbrugskonfulent. Hans Virksomhed har bestaaet i Afholdelse af Møder (30 i Thy og 3 paa Mors), hvorved Gjødningsens Frembringelse, Behandling og Værdibestemmelse, Foderstoffernes Indhold af Næringsstoffer, disses Gruppering og Nødvendigheden af en heldig, formaalstjenlig Blanding samt Kvægets Opdræt og Udvikling i forskjellig Retning have været forhandlede. Til praktisk Arbejde er anvendt 40 Dage, dels til Mejeri, Blanding af ca. 14 Tdr. Æd. Eng, Mivellering af ca. 1300 Favne Hoveddræn med Affætning af Suge do. Hans Tid siden 1ste August er bleven anvendt til Docent Fjords Mejeriforsøg paa Rosvang.

Fra Mors. Det forløbne Aar maa i økonomisk Henseende kaldes et godt Aar, dog ikke i den Forstand, at det ved saa over-maade rig en Høst eller ved saa store Priser paa Produkterne har forsøgt Landmandens Indtægter; men derved, at det paa en saare blid og heldig Maade har hjulpet de mange over de fra forrige Aar trufne store Vexler; og — særlig maa Aaret kaldes godt, fordi det saa klart har viist os, at Kilden til Fremgang og Velvære det er: Arbejdsomhed, Nøjsomhed og forstandig Beregning i ethvert Foretagende i sin Bedrift. Disse Goder kan man paapege som særlig karakteristiske for det sjuendte Aar, — indhøstede ved dyre-kjøbte Erfaringer. Dog skal og maa det ikke glemmes eller over-sees, at vi i 1878 havde en rig og en god Høst; men da baade Korn-, Kjød- og Smørpriserne vare meget lave, saa vilde Aaret efter de gamle vante Forhold havt ondt nok med at klare for sig selv; men en Lykke var det derfor, at en mere forstandig Husholdning og Økonomi i det Hele traadte hjælpende til; og — det er nu Sær-kjendnet for Øjeblikket, at Landmanden sidder med No i sin Stil-ling, uden at være bøjet alt for haardt af Tidens Tryk, og seer med godt Haab fremad mod den Tid, som kommer. — Meje-ri et har i det sidste Aar givet et saare ringe Udbytte, da Priserne

paa Mejeriprodukterne have været saa grumme lave, saa at Smør har kostet omkring 20 Øre mindre pr. Pfd. end ifjor, Ost 8 Øre og Svin 4—5 Øre mindre, hvilket giver i et Mejeri paa 20 Køer — hvor Smørproduktionen i hver af de tuende sidste Aar har været 4000 Pfd. — en mindre Indtægt af ca. 1200 Kr. Og Indtægten vilde endda være bleven mindre, dersom ikke omtrent den tredie Del af den skummede Mælk var anvendt til Opdræt af Kalve; men sidste Vinter var det lønnende, saa man fik Mælken betalt med dobbelt saa høj en Pris, som naar man anvendte den til Ost. En Følge af de lave Priser paa Mejeriprodukterne var ogsaa den, at Flere gik over til Opdræt og Fedning, og toge med betydeligt Tab Afsted med Køerne; men om Omslaget er heldigt, det er og bliver baade et lokalt og et Fremtidspørgsmaal. — Sandfen er vakt for at forbedre den jydsk Race med de bedste Tillæggsdyr, bedre Opdræt og Pleje, og de ere komne i Mindretal, der holde paa Korthornskvægets store Fortrin; thi det viser sig, at Korthornet ikke kan vedblive at hævde sin Plads, uden ved en særdeles rigelig Opdræt og Pleje og ved stadig Foryngelse og Forædling; hvorimod det jydsk Kvæg er det, der kan nøjes med det mindre, men ogsaa det, der er taknemligt og lønnende for en god og kraftig Fodring. Opdrættet er vistnok endnu noget dyrt; thi man gaaer den ligefremme Vej: giver Kalven nymalket og skummet Mælk de første 3—4 Maanedes og dertil al det Hø og Havre som den vil æde, uden samtidig og senere at give det fornødne Tilskud af Kær; men man stiler uforsvunden fremad og vil jo nok omsider naa det lønnende Maal. — Det gaaer tilbage med Hesteavl, og man begynder at faa Djet op for, at der ogsaa paa det Omraade er noget at gjøre.

Fra Salling. Af Heste tillægges kun saa, og Fremgangen i Retning af bedre Dyr er ikke stor. Der er derimod med Hensyn til Kvæget en ikke ringe Fremgang. Tidligere var nemlig Tillæget ubelukkende i de smaa Gaardbrugeres Hænder og Ernæringen tarvelig, men man lægger nu paa de større Gaarde selv til og har derved opnaaet, at Kvæget er udvoget et Aar tidligere. — Da det blev klart for Landmændene, at den tykke Regjering vilde bestaate den jydsk Kvægavl, har man indrettet sig saaledes, at der sidste Efteraar ikke er sendt en eneste Stud herfra til Hertugdømmerne. Tidligere var Udsøfelsen til Markederne i Husum betydelig, men man sender nu alt, Skjønt rigtignok ikke altid tilstrækkelig fedet, over Esbjerg til England.

Fra Viborgegnen. Indførelsen af Korthornskvæg har vel forbedret Fedekvægsvacen, men paa Maltkvægets Beføstning, og da

ingen konstant Race endnu er fremkommen, fødes mange Bastarder, der bringe Opdrætterne store Tab. — Anglerkvæget er og bliver den bedste Wallerace, men da Klimaet her er denne kjæle Race saa meget imod, er man igjen gaaet over til at bevare den jydsk Race, hvoriblandt der findes mange gode Køer, som betale den gode Fodring, der nu heldigvis overalt er indført. Angaaende Forbedring af Hesteracen føres der ligeledes en Kamp iblandt Opdrætterne, og have de gjort Forsøg med Indblanding af forædlede Racer ikke udvist noget godt Resultat. — Dyrskuerne, Præmieuddelingen og Salget paa Markederne vise, at den jydsk Hesterace er den, som vinder Prisen, — og Resultatet vil vise, at den jydsk Hest er den, som indbringer Opdrætterne mest Indtægt, naar Opdrætteren vil paase, at den som Føl fodres godt og ikke bruges for tidlig.

Fra Herningegnen. Det sundne Aar har ikke forvundet Følgerne af den Krisis, som her i Egnen saa følelig har trykket Landmændene. Den magre, den fattige, den opdyrkende Egn lider først og mest ved den almindelige Pengemangel; næsten Ingen har noget Reservefond at tage til, og naar det storter paa det Forflud, som er nødvendigt for at fremme Opdyrkningen, saa ophører selvfølgelig denne. Kun nogenlunde har det foregaaende Aars Aal og Høst bragt Egevägt i den økonomiske Stilling for dem, der sad under gunstige Forhold; af unge begyndende Nybyggere ere kun altfor mange komne ud af deres Stilling. Af tvungne Ejendoms-handler stæer der endnu færre eller næsten ingen, men da der ingen Kjøbere findes for Tiden til Ejendommene her i Egnen, stæer der næsten ingen Ejendoms-handler, og Enhver er glad ved ikke at være nødsaget til at sælge til Priser, der snarere maa ansees for nedadgaaende end opadgaaende. Egnens Fremtidshaab knytter sig til den nu nylig bevilgede Herning=Skjern Jernbane, som man vist med god Grund venter sig et stort Udbytte af. Vel blev et føleligt Savn afhjulpet ved Silkeborg=Herning Banen; den store Afstand, som Egnen laa i til den øvrige Omverden, blev vel — om end paa en noget ensidig Maade — afhjulpen; men Nærheden af en Bane, der haade gaaer til Esbjerg og Aarhus, eller i Vest og Øst, eller i Forbindelse med hele Omlandet, vil utvivlsomt være af stor Virkning. Et indirekte Gode ved om-talte Jernbanebevilling er, at Silkeborg=Herningbanen nu er bleven en Statsbane, og de forhenværende høje Tarxter allerede ere blevene betydelig nedsatte. Det mærkes af Hvermand, om han paa Grund heraf faaer f. Ex. 1 Dre mere eller mindre pr. Pd. for den utal-lige Mængde levende Svin, der nu sendes med Banen. Egesaa

er det ikke blot en stor Behagelighed — men ligefrem en Fordel — at der bliver etableret flere Tog om Dagen.

Fra det nordvestlige Slesvig. Ved Driften af Jorderne herude er Hovedformaalet for ordinær god Jord at bringe den i en Tilstand, saa at den egner sig til at blive en god Græsmark; er man naaet saavidt, saa lader man oftest Marken ligge, saa længe Græsningen er tilfredsstillende, thi selv Kornavlens bringer ikke i sin Helhed nogen Indtægt; der indføres mere Korn, end der sælges paa Egnen, som med sit store Kvæghold let kan forbruge, hvad der bliver tilovers fra Sædkorn og Brødkorn til Befolkningen. Da hele Indtægten sikkert her bør søges gennem Besætningen, enten dette saa skeer ved at opdrætte og senere sælge Kvæget eller ved Mælkproduktionen, er der næppe nogen Grund til at indvende noget mod, at gode Græsmarker ligge til Græs, men mange Græsmarker kunne ikke faae Karakter af god og burde pløjes forat fornøjes, hvorved de atter vilde kunne give bedre Udbytte, og Lysten til at græsse foraarsager ikke sjældent, at Ploven bruges alt for lidt. Ved det store Tilstød, Agermarken aarlig faaer fra Engene, sættes den i Forhold til sin oprindelige Bestaffenhed istand til at give et ret godt Udbytte, og Værdien af den forsøges derfor ogsaa efterhaanden, da der gennemgaaende kan gjødes stærkere end paa de Egne, hvor Kornsalg og lidt Hø er det sædvanlige. — Om det nu end ganske i Almindelighed kan kaldes et Gode, at Jorden naaer at blive sat i en højere Kultur, har det dog paa den anden Side sine Ulemper. Da Matrikuleringen her i Slesvig for Haderslev Kredsens Bedkommende er skeet paa den Maade, at Besteregnen paa Grund af sin for Vinden mere udsatte Beliggenhed altid, naar Jordens Bonitet var den samme som paa Østlysten, skulde sættes i en lavere Klasse, hvad vi med Hensyn til Skattefordelingen ere vel tjente med, og der desuden ikke ved Boniteringen maatte sees hen til nuværende Gjødningskraft, men kun til dens oprindelige Bestaffenhed, saa vil det indsees, at vi paa Grund af Ovenanførte have faaet vore Agermarker lavere boniterede, end de i Forhold til deres virkelige Værdi kunde være satte til. Dette har den uheldige Følge, at Pengesforholdene blive mere vanskelige, da det er almindeligt, at der ved Prioretetslaan tages meget Hensyn til Matrikuleringen, og sætte vi f. Ex., at Laangivere ville give Laan = 25—30 Gange det ansatte Nettoudbytte, saa vil det paa Østlysten blive $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ Part af Gaardens Værdi, medens det herude kun vil beløbe sig til $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ af Gaardens virkelige Kjøbesum. Dernæst skal der betydelig større Driftskapital til herude pr. 100 Kr. Nettoudbytte, fordi der pr. 100 Kr. holdes dobbelt saa mange Stkr. Kvæg som paa Østlysten; Følgen bliver altsaa, at

Kjøberen maa have en i Forhold til Gaardens Nettoudbytte meget betydelig Kapital. — Den foromtalte Boniteringsnorm samt den ejendommelige Driftsmaade foraarsage altsaa, at Ejendommene herude pr. 100 Kr. Nettoudbytte koste mere end paa Østhytten, fordi de i Virkeligheden have større Værd pr. 100 Kr. og ikke, som Udenforstaaende maaske ville være fristede til at antage, fordi Priserne her ere for høje. — Som rimeligt er, bliver Kvæg og Len saa godt som udelukkende betragtet som den eneste Sag, hvorom vore Interesser bør dreje sig, saa Kvæg og atter Kvæg er det almindelige Samtaleemne. Der sørges af denne Grund i Regelen for, at gode Tyre af Korthornsracen anvendes til Avl, vel er det ikke almindeligt, at de ere ganske fri for lidt Blanding med den gamle Race, men hovedsagelig dog Korthorn, og da den gamle Race har staaet temmelig nær den iblandede Race, saa ere vi nu nær ved at have en Blanding meget nær Korthorn, som sikkert i sin nuværende Form og Størrelse vil kunne holde sig uden Iblanding af Korthorn, naar vi kun lægge an paa at bevare dem som de ere; ville vi derimod gaa videre, maa vi naturligvis søge at faa gode rene Korthornstyre. Vinterfodringen bestaaer væsentlig af Hø og lidt Havrekjærne; havde vi dertil kun dygtig Koe, vilde Foderet være ret tilfredsstillende, men Koedyrkingen kan ikke rigtig komme frem, dels fordi Arbejdskraften mest er tilstede som ugift, væsentlig jydsk Karle og Piger, og altsaa forholdsvis saa Husmænd, dels fordi den store Høst kun levrer ringe Tid til Koerne, og dels fordi vi endnu ikke ere indlevede i Koedyrkning, saa vi betragte den som en Nødvendighed.
